

Työ- ja elinkeinoministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi avaruustoiminnasta annetun lain sekä maa-asetusta ja eräitä tutkista annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi avaruustoiminnasta annetun lain sekä maa-asetusta ja eräitä tutkista annetun lain muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on edistää avaruustoimialan toimintaedellytyksiä keskittämällä ja yhtenäistämällä lupahallintoa ja valvontaa. Lisäksi esityksen tavoitteena on muutoksen yhteydessä varmistaa kansallisen turvallisuuden ja valtion riskienhallinnan huomioiminen avaruustoiminnan lupahallinnossa ja valvonnassa. Avaruustoiminnasta annetun lain soveltamisalaa täsmennettäisiin ja avaruusesineen siirtoa kiertoradalla koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin erityisesti kansainvälisiä siirtoja koskien. Muutokset tulisivat voimaan 1.7.2026 alkaen.

Esityksen taustalla on valtioneuvoston 30.12.2024 tekemä periaatepäätös uudistetusta kansallisesta avaruusstrategiasta. Yhtenä avaruusstrategian toimenpiteenä on, että avaruustoimintaan liittyvien lupahakemusten käsittely keskitetään Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin. Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun ja kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä seuraavasti.

Esityksellä olisi vaikutuksia erityisesti liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi avaruustoiminnasta annettua lakia siten, että avaruustoiminnan ja satelliittikaukokartoituksen lupa- ja valvontatehtävät siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöstä Liikenne- ja viestintävirastoon. Liikenne- ja viestintävirasto olisi jatkossa toimivaltainen viranomainen myöntämään luvan avaruustoimintaan ja satelliittikaukokartoitukseen sekä valvomaan avaruustoiminnasta annetun lain noudattamista. Jos avaruustoiminnasta annetun lain mukaisella toiminnalla olisi ilmeisiä vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen, luvan myöntäisi kuitenkin valtioneuvosto.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi maa-asetusta ja eräistä tutkista annettua lakia lupahallinnon ja valvonnan menettelyjen yhtenäistämiseksi. Maa-asetusta ja eräistä tutkista annetun lain velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä olisi jatkossa mahdollista määrätä seuraamusmaksu. Seuraamusmaksut vakavimmista mainittujen lakien rikkomisista tai laiminlyönneistä määräisi Liikenne- ja viestintäviraston yhteydessä toimiva seuraamuskollegio.

Esityksen mukaan avaruushallinnon lupa- ja valvontatehtävien keskittämisen Liikenne- ja viestintävirastolle tavoitteena on luoda yhdenmukainen ja selkeä lupa- ja valvontajärjestelmä, joka lisää ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta avaruustoimialalla, ja vähentää alan toimijoiden hallinnollista taakkaa. Tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöjä avaruustoimintalain ja maa-asetuslain kesken, mikä nopeuttaa prosesseja ja edistää toimijoiden yhdenvertaista kohtelua. Tavoitteena on palvella alan toimijoita vaikuttavasti tavalla, joka tukee avaruustoimialan kestävää kasvua Suomessa.

Lupahallinnon keskittämisellä tavoitellaan resurssien tehokkaan kohdentamisen lisäksi myös korkeatasoisen avaruuslupahallinnon asiantuntemuksen ja osaamisen kehittämistä ja hyödyntämistä. Asiantuntemuksen ja osaamisen keskittäminen Liikenne- ja viestintävirastoon tukee yhtenäisten avaruuslupahallinnon ratkaisuja tulkintakäytäntöjen muodostumista, mikä puolestaan luo ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta, turvaten yhdenvertaisuuden ja luottamuksen suojan toteutumista sekä kannustaen investointeihin avaruustoimialalla.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa esitystä lupahallinnon keskittämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle. Avaruustoiminnan lupahallinnon keskittämisen tavoitteena on parantaa avaruustoimialan toimintaedellytyksiä ja luoda yhdenmukainen ja selkeä lupa- ja valvontajärjestelmä. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan avaruuslupahallinnon keskittämisellä saavutettaisiin nämä tavoitteet. Lisäksi virastotasolla olisi ministeriötä paremmat edellytykset lupahallinnon tehtävien hoitamiseksi yhdenmukaisesti ja tehokkaasti. Tämä myös lisää ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta avaruustoimialalla sekä vähentää toimijoiden hallinnollista taakkaa.

Tavoitteena on myös tehostaa ja yhdenmukaistaa käytäntöjä, mikä myös edistää toimijoiden yhdenvertaista kohtelua. Ministeriöiden ensisijaisena tehtävänä valtionhallinnossa on yhteiskuntapoliittinen ohjaus ja säädösvalmistelu. Säädösten toimeenpano, kuten lupahallinto, on tarkoituksenmukaisinta hoitaa virastotasolla. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tällä hetkellä avaruustoimialan lupahallinnon ja valvonnan lisäksi myös toimialan julkisten rahoitustoimijoiden omistajaohjauksesta. Siten lupahallinnon ja valvonnan tehtävien siirtäminen ministeriöstä virastotasolle varmistaisi päätöksenteon puolueettomuuden sekä oikeusturvan ja hyvän hallinnon toteutumisen. Esitetyt muutokset lainsäädäntöön edistävät siten myös avaruustoimialan kestäväää kasvua Suomessa.

Edellä selostetun lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotetun avaruustoimintalain 11 §:n ja 23 §:n sisältöä olisi kuitenkin syytä tarkastella esityksen jatkovalmistelussa.

Ehdotetussa avaruustoimintalain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että avaruusesineen tai avaruustoiminnan siirtoa koskeva lupa voidaan myöntää, vaikka pykälän 3 momentin 6 kohdan mukaista ilmoitusta ei katsottaisi riittäväksi, jos valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä tai Liikenne- ja viestintäviraston ja siirron osapuolen kesken on tehty sopimus tai muu järjestely. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että kyseisessä pykälässä on mm. kyse valtiosopimuksen tekovallan siirtämisestä viranomaiselle. Tällainen sopimuksentekovallan asiallinen sisältö tulisi kuitenkin olla riittävän täsmällisesti rajoitettu ja sen tulisi koskea lähinnä yhteistoiminnan yksityiskohtien järjestämistä tai teknisiä tarkistuksia. Pykälän sisältöä ja sanamuotoa olisi tältä osin syytä tarkentaa.

Ehdotetun avaruustoimintalain 23 §:n 1 momentin mukaan lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat siirtyisivät Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa, että momenttia muutetaan seuraavasti: "Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä." Erityisen tärkeää olisi varmistaa, että lupakäsittelyn sujuvuuden varmistamiseksi mahdollisesti lain voimaan tullessa keskeneräiset avaruusesineen ja avaruustoiminnan kansainvälistä siirtoa koskevat asiat tulisi käsitellä loppuun työ- ja elinkeinoministeriössä, eikä näitä asioita tulisi siirtää Liikenne- ja viestintäviraston ratkaistaviksi.

Olli-Pekka Rantala

Osastopäällikkö, kansliapäällikön sijaisena

Satu Kaskinen

Neuvotteleva virkamies

Tiedoksi: Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

VN/9441/2025-LVM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: